

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Вторник, 1 ноември 1955 г.
(Открито в 9 ч.)

Точно в 9 часа в заседателната зала на Народното събрание влизат членовете на делегацията на Върховния съвет на СССР в състав: Н. И. Беляев — член на Мандатната комисия на Съвета на Съюза и секретар на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз, ръководител на делегацията, и членове: депутатите от Върховния съвет на СССР — Л. И. Ананиева, Т. И. Архипова, Н. У. Базанова, К. Е. Бахтадзе, Г. И. Воробьев, В. К. Клименко, Л. М. Леонов, Г. Я. Руд, П. Т. Сапожков, А. И. Торсуков, Д. Ходжиев и Г. И. Чуфаров, придружени от председателя на Президиума на Народното събрание Георги Дамянов, председателя на Министерския съвет на Народна република България Вълко Червенков, заместниците-председатели на Министерския съвет Антон Югов, Георги Трайков, Георги Чанков, Райко Дамянов и Иван Михайлов, посрещнати от народните представители със ставане на крака и продължителни ръкопляскания.

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват повече от половината от всички народни представители, който брой е достатъчен, за да може Народното събрание да заседава. Откривам днешното заседание на Народното събрание.

Президиумът на Народното събрание с указ № 269 от 22 октомври 1955 г. свика Второ Народно събрание на четвърта редовна сесия.

Обявявам четвъртата редовна сесия на Второ Народно събрание за открита.

Другарки и другари народни представители! В Бюрото на Народното събрание са постъпили за разглеждане през настоящата сесия следните законопроекти:

1. Законопроект за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

2. Законопроект за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища.

3. Законопроект за изменение на Закона за лицата и семейството.

4. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и Указа за адвокатурата.

5. Законопроект за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии, гари, съоръжения и др.

6. Предложение от министъра на правосъдието за избиране на нови съдебни заседатели за Върховния съд на Републиката.

Предлагам от името на Бюрото на Народното събрание да бъде одобрен следният дневен ред на сесията:

1. Законопроект за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

2. Законопроект за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища.

3. Законопроект за изменение на Закона за лицата и семейството.

4. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата.

5. Законопроект за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии, гари, съоръжения и др.

6. Избор на съдебни заседатели за Върховния съд на Републиката.

Има ли предложения за допълнение на дневния ред? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложения дневен ред за настоящата сесия на Народното събрание, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Другарки и другари народни представители! На 29 октомври т. г. почина народният представител и член на Президиума на Народното събрание, членът на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Съюза на българо-съветските дружества, видният наш обществен и политически деец, един от най-старите и заслужили дейци на Българската комунистическа партия и на българския народ д-р Иван Пашов. Предлагам със ставане на крака и едноминутно мълчание да почетем неговата памет.

(Народните представители и присъстващите гости в залата на Народното събрание с едноминутно мълчание почитат паметта на д-р Иван Пашов)

Другарки и другари народни представители! Особено ми е приятно да ви съобща, че на днешното заседание на Народното събрание присъствуват скъпи гости — делегацията на Върховния съвет на СССР, която от няколко дни пребивава в

нашата страна. Позволете ми от името на Бюрото на Народното събрание и от ваше име да приветствувам братската делегация на Съветския съюз.

(Всички народни представители и присъстващите гости в залата на Народното събрание стават прави, много продължително ръкопляскат и приветствуват делегацията на Върховния съвет на СССР)

Драги другари от великата Съветска страна!

Позволете ми от името на Народното събрание, от името на целия български народ да ви приветствувам още веднаж с добре дошли и заедно с това да ви уверя в нашите пламенни братски чувства към славната страна на строящия се комунизъм и нейния велик и доблестен народ.

Вашето гостуване в България е истински празник за нас, тъй като във ваше лице ние посрещаме не само посланици на мира, в защита на който неотклонно стои могъщият Съветски съюз, но и свои скъпи родни братя, пратеници на народа, чиито синове оросиха на два пъти с кръвта си пръстта на нашата земя за нейното освобождение от чуждо иго. Както в черните времена на петвековното национално робство, така и в годините на фашисткото потисничество и тирания нашият народ черпеше от своя велик приятел и брат вяра и вдъхновение в борбата за своето освобождение.

Президиумът на Народното събрание на Народна република България посрещна, както е известно, с огромно вдъхновение Декларацията на Върховния съвет на Съюза на съветските социалистически републики от 9 февруари т. г. за обмяна на парламентарни делегации, тъй като той заедно с целия български народ напълно споделя и подкрепя съдържащите се в нея принципи за засилване контакта между парламентите на различните страни, за сътрудничество и международно разбирателство, за сигурност и траен мир между народите.

Едновременно с това ние с особена благодарност приемаме поканата на Върховния съвет на СССР да изпратим делегация на Народното събрание на Народна република България във вашата така близка и скъпа нам страна, убедени, че тези посещения ще допринесат за още по-голямото укрепване на дружбата и сътрудничеството между българския и съветските народи, обединени от идеалите на общата борба и еднакво заинтересувани във възтържествуването на великото дело на мира.

Драги гости и скъпи приятели! В благородната борба за мир нашият народ и ние заставахме редом с вас още тогава, когато великата ленинска идея на мира се носеше над окопите в Първата световна война. Оттогава и досега нашият народ неизменно е виждал и чувствувал в мирната външна политика на Съветския съюз защита и израз на своите собствени коренни интереси. Българският народ винаги и от все сърце е подкрепял и се е борил за тая политика, която въпреки огромните трудности и пречки последователно и упорито проправя пътя към

траен мир, печели все нови и нови защитници, все по-силни и по-дълбоки симпатии в средата на трудещите се и демократическата общественост от целия свят.

Последното не могат да не признаят дори привържениците и теоретичите на политиката „от позиция на силата“ и на така наречената „студена война“.

И наистина кой може да отрече, че именно в резултат на самоотвержената и неуморна борба на Съветския съюз, на подкрепата в тази борба от страна на демократичните и миролюбиви сили в света бяха прекратени кръвопролитията в Корея и Виетнам — събития, които внесоха ведър полъх в натегнатата международна атмосфера и благодарение на които стана възможно Женевското съвещание на ръководителите на правителствата на четирите велики държави, което укрепи надеждата на народите за мир и разбирателство. И нима ще се намерят такива освен, разбира се, заклетите военнoлюбци и тъмните търговци на смъртта, които биха оспорили огромното значение на делото на мира и намаляването на международното напрежение на такива събития, като например сключването на държавния договор с Австрия и изтеглянето на окупационните войски от нейните предели, нормализирането на отношенията между Съветския съюз и Югославия, установяването на дипломатически отношения между Съветския съюз и Германската федерална република, сключването на договора за отношенията между СССР и Германската демократична република и други инициативи в тоя дух, предприети и осъществени от Съветския съюз само в течение на последните няколко месеца?

Израз на упорития и постоянен стремеж на Съветския съюз за осигуряване на траен мир в света са също така и широко известните вече негови предложения за намаляване на въоръженията и въоръжените сили на държавите, за забрана на атомното, водородното и други видове оръжия за масово унищожение, усилията му за създаване на общоевропейска система за колективна сигурност в Европа, борбата за разрешаване на германския въпрос на демократична основа — чрез създаване на единна и миролюбива германска държава, и т. н.

Едно от ярките потвърждения за искрената и миролюбива политика на Съветския съюз и на това, че между думите и делата на неговото правителство няма разлика, са и взетите неотдавна решения за намаляване числения състав на въоръжените сили на СССР с 640 000 души и ликвидирането на военната база в Поркала Уд, Финландия.

Скъпи гости, другари и другарки! Нашият народ се е солидаризирал и поддържал винаги и безрезервно миролюбивата външна политика на Съветския съюз, вземал е и взема най-активно участие в борбата на миролюбивите сили начело със Съветския съюз за осигуряване на траен мир.

Крайъгълният камък на миролюбивата външна политика на Народна република България е нерушимата българо-съветска

дружба. В изграждането на своя нов живот и в усилията си за укрепване на своята социалистическа държава българският народ винаги е намирал опора и помощ от братския съветски народ, от Съветското правителство и славната Комунистическа партия на Съветския съюз. Ето защо ние подчертаваме днес с още по-голяма сила от всеки друг път това, което заяви от името на българския народ още навремето си нашият безсмъртен вожд и учител Георги Димитров, а именно: „Българо-съветската дружба е тъй необходима за нашия народ, както слънцето и въздухът за всяко живо същество“. (*Продължителни ръкопляскания*)

Изразявайки горещата воля на българския народ да живее, да се труди и гради в мир, Правителството на Народна република България предприе, както е известно, редица мероприятия за нормализиране и подобряване на нашите политически, стопански и културни отношения с всички страни и преди всичко с нашите съседи. И трябва да кажем, че в тази насока ние имаме вече редица безспорни успехи. В тази връзка трябва да отбележим с особено удоволствие нормализирането на нашите отношения с Федеративна народна република Югославия, които от ден на ден стават все по-близки и по-дружески.

Нашата страна се стреми към установяване на добросъседски отношения с Гърция и Турция, което е от интерес не само за българския народ, разбира се, но и за народите на тези две страни, за мира на Балканите въобще.

В духа на нашата последователна миролюбива външна политика за намаляване на международното напрежение е и известното вече решение на нашето Правителство да съкрати състава на въоръжените сили на България с 18 000 души.

Българският народ посрещна с пълно одобрение също така благоприятния завършек на Женевското съвещание на ръководителите на правителствата на четирите велики сили, което облекчи възможността за по-нататъшно намаление на международното напрежение. Той изрази открито и недвусмислено своята непреклонна воля да поддържа и брани с всички сили „духа на Женева“ против всеки и всички, които се стремят да проповядват и провеждат в каквато и да е степен политиката на студена война.

В този момент нашият народ очаква с право от съвещанието на министрите на външните работи в Женева нови конкретни стъпки в полза на мира, които ще се явят без съмнение и нов принос в по-нататъшните усилия за осигуряване на мирното съвместно съществуване между страните с различни социално-политически системи.

Другари и другарки! И днес, както и досега, ние можем да заявим високо и твърдо от трибуната на Народното събрание, че нашият народ винаги и решително ще участва заедно със Съветския съюз и другите миролюбиви народи в борбата за за-

щита на най-висшето човешко благо — мира, колкото и тя, тази борба, да е трудна, защото много добре разбира, че „мирът ще бъде запазен само ако народите вземат в свои ръце делото на мира и го отстояват докрай“.

Другари депутати от Върховния съвет на Съветския съюз и негови пратеници в нашата страна!

Вие пристигнахте в България в навечерието на една от най-големите и светли дати в историята на народите, в навечерието на годишнината на великата Октомврийска социалистическа революция. Смея да ви уверя, че в тоя знаменателен ден вие не ще се чувствувате далеч от вашата социалистическа родина, защото великият Октомври е и наш празник, защото той е толкова светъл и скъп за нас, колкото и за всеки съветски гражданин. (*Ръкопляскания*).

Драги другари и скъпи гости! В резултат на историческите победи и решителната помощ на славната Съветска армия — рожба на великата Октомврийска социалистическа революция, нашият народ под ръководството на славната Българска комунистическа партия и при близката и безкористна помощ на братския Съветски съюз ето вече 11 години как гради светлата сграда на социализма в своята страна.

Смятам, че изразявам чувствата и убеждението на всички присъстващи тук, ако ви уверя също така, че в предстоящото ваше гостуване и обиколка из нашата страна вие ще имате случаи непосредствено да се убедите колко гореща и колко непоколебима е любовта, която нашият народ храни към вашата страна за братската и решителна помощ, която му бе оказана в неговата борба за освобождение от фашисткото иго, за укрепване националната независимост и държавния суверенитет на страната ни, за изграждането на социализма. (*Ръкопляскания*) Едновременно с това вие ще имате възможност да видите с очите си реалния израз на това, което ние наричаме паметници на българо-съветската дружба — огромните за нашата страна социалистически строежи, и да си отговорите сами защо е така безпределна признателността на нашия народ към братския Съветски съюз и защо така самоотвержено и твърдо нашият народ се бори за запазването на мира.

Нека живее и пребъде във вековете българо-съветската дружба! (*Продължителни ръкопляскания. Всички стават*)

Да живее и крепне великият Съветски съюз, крепостта на мира и социализма!

Да живее Комунистическата партия на Съветския съюз!

Да живее мирът. (*Продължителни ръкопляскания. Всички стават. Въгласи: „Да живее!“*)

Има ли някой от другарите народни представители желание да се изкаже във връзка с присъствието на нашата сесия на делегацията на Върховния съвет на Съветския съюз?

Георги Кулишев: Искам думата, другарю председател.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата подпредседателят на Президиума на Народното събрание, народният представител Георги Кулишев.

Георги Кулишев: (*От трибуната*) Уважаеми колеги от Върховния съвет на Съветския съюз! Вашето приятелско посещение в България е първият официален контакт между парламентите на двете братски страни в духа на Декларацията на Върховния съвет от 9 февруари т. г. Ние, българските народни представители и целият български народ, сме изпълнени по този случай с най-радостни чувства не само защото за нас няма поскъпи гости от тия, които ни идват от любимата страна на нашия освободител, но и защото сме убедени, че вашето посещение ще отбележи нова и внушителна стъпка по пътя на безспирното развитие на животворната дружба между нашите народи.

От датата на декларацията на Върховния съвет — 9 февруари — досега е изминало много кратко време. Но и тия само няколко месеци бяха достатъчни, за да потвърдят колко навременен и крайно полезен е изразеният в тази декларация призив за размяна на парламентарни делегации. И наистина за късо време многобройни делегации и отделни дейци от редица държави в Европа, Азия, Америка посетиха вече Съветския съюз, а съветски делегации гостуваха на парламентите в други страни. Такива взаимни посещения зачестяват все повече и стават един от отличителните белези на днешната международна обстановка.

Напълно понятно е, че най-голям брой от подобни посещения се извършват от страна на Съветския съюз и по посока на Съветския съюз — страната, която първа изтъкна тяхното огромно значение и полезност. Но това обстоятелство е, струва ни се, показателно и в друго отношение. То е красноречиво доказателство, че и в този случай именно Съветският съюз стои начело в усилията за разведряване на международната атмосфера. За всички е ясно, че от негова страна се полагат неуморни и енергични грижи в полза на мира и международното сътрудничество. Все в тая връзка нека ми бъде позволено да отбележа, че появяването и участието на съветската делегация на неотдавнашната междупарламентарна конференция в Хелзинки оказа извънредно благотворно влияние върху цялата работа на конференцията, която беше ценен принос за развитието на приятелските връзки между народите. Надеждите на народните маси в целия свят за предотвратяването на нови кървави катастрофи все по-тясно се свързват с последователната дълбоко миролюбива и мъдра политика на Съветския съюз.

Що се отнася до нас, българите, до нашето Народно събрание и нашия народ, позволете да подчертая, че ние всички гледаме на Съветския съюз не само като на гранична крепост на мира и сигурността в света. За нас той е нещо много повече. Ние никога не забравяме, че Съветският съюз е, който

освободи нашата Родина на два пъти от чуждо иго, че той решително ни помогна да тръгнем по пътя на социалистическото развитие, по пътя на благоденствието и всестранния разцвет, че той щедро ни помага да надвиваме неизбежните и не малки затруднения на преходния период. Ние също помним, че при събитията от края на Втората световна война и в последващите години немислимо беше да запазим ненакърнена нашата национална независимост, а дори и териториална цялост, ако не беше могъщата подкрепа и закрила на Съветския съюз. Зла участ очакваше нашата страна без тази подкрепа и помощ.

Другари и другарки, скъпи наши гости!

Така дълбоки, неразривни са връзките, които свързват нашия народ с великия Съветски съюз и които още по-ярко изпъкват в нашето съзнание в тържествени часове като настоящия, когато горещо ви приветствуваме в залата на нашето Народно събрание. Тия връзки ще крепнат и ще се развиват непрекъснато. Това се обусловя не само от минала многовековна общност, но то се обусловя още повече от настоящето и бъдещето, обусловя се от естествения ход на историческото развитие, от нашата задружна борба за мир, демокрация и социализъм.

Ние сме щастливи, че ни се отдава случай да изразим пред вас, пратениците на Върховния съвет на Съветския съюз, нашата безгранична привързаност, любов и признателност към нашия велик освободител и могъщ закрилник — Съветския съюз и към неговите доблестни народи!

Да пребъде във вековете животворната дружба между нашите братски страни! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата подпредседателят на Бюрото на Народното събрание, народният представител др. Николай Георгиев.

Николай Георгиев: (*От трибуната*) Драги делегати на Върховния съвет на Съюза на съветските социалистически републики! Вашето присъствие в днешното заседание на нашето Народно събрание събужда у нас чувства на голяма, неизмерима радост. Тази наша радост е израз на любовта, която нашият народ храни към своя двоен освободител — великия Съветски съюз. Същевременно тя е израз и на изградената и с нищо нерушима дружба между българския народ и съветските народи. Няма съмнение, че вашето посещение в нашата страна и връзката, която установяваме между Върховния съвет на Съюза на съветските социалистически републики и Народното събрание на Народна република България ще допринесат за по-нататъшното още по-здраво заякчаване на тази дружба.

Дружбата между българския народ и народите на Съветския съюз, корените на която лежат дълбоко в тяхната хилядолетна история, се зациментира и стана нерушима след Втората световна война, когато страната ни, благодарение репи-

телната помощ на Съветската армия, бе освободена от игото на фашизма и империалистическата зависимост и всестранно подпомогната от Съветския съюз чрез мирен творчески труд, насочи усилията си към възстановяване на разрушеното от войната стопанство и към изграждането на своя социалистическа икономика и култура.

В първите години след войната пред нас в България възникна задачата освен да възстановим разрушеното от войната и ограбено от империалистите народно стопанство, но и да преодоляваме затрудненията, които възникнаха от заредилите се поред няколко сушави години. Голяма част от населението в страната и добитъка от непроизводителните и пострадали от сушата райони тагава бяха застрашени от гладна смърт. Недостигът от облекло и обувки беше в големи размери. Да не говорим за големия недостиг от суровини и спомагателни материали за нашата тогава макар и слаба промишленост.

В тези тежки следвоенни години Съветският съюз, който макар извънредно много да беше пострадал от войната и да не беше още възстановил своето стопанство, ни даде своята бащинска подкрепа. Той ни подпомогна със суровини за промишлеността, със селскостопански машини и стоки за потребление, а за изхранване на населението и добитъка и за посев ни изпрати 160 000 тона пшеница и 185 000 тона зърнен и друг фураж.

В резултат на помощта, дадена ни от Съветския съюз през време на възстановителния период, в 1948 г. нашето промишлено производство достигна 179,6%, в сравнение с довоенното ниво, а селскостопанската продукция достигна равнището на 1939 г.

В изграждането на нашата промишленост особено след възстановителния период ние наред с получаваните суровини, машини и отделни разервни части започнахме да получаваме от Съветския съюз цели комплексни инсталации и съоръжения. В резултат на тези доставки в България се построиха десетки големи промишлени заводи, каквито са Химкомбинатът „Сталин“, Металургичният завод „Ленин“, Содовият завод „Карл Маркс“ и много други заводи. Построиха се множество големи и малки напоителни системи, язовири, електрически централи, прокараха се нови пътища и железопътни линии, построи се и мостът над р. Дунав.

Със съветска помощ ние създадохме нашето ново машиностроене, при внедряването на което от Съветския съюз получихме първокласна и евтина научно-техническа помощ. Само благодарение на съветските специалисти и на нашите кадри, подготвени в Съветския съюз, у нас в големи мащаби започнаха проучвания за разкриване на подземните природни богатства, нужни за бързото развитие на цялото наше народно стопанство.

Ние постигнахме големи успехи и в развитието на селското стопанство само благодарение на подкрепата на Съветския съюз. Ако днес в България се гордеем, че постигнахме победа в изграждането на кооперативния строй в село, то тази победа ние постигнахме само затова, защото имаме примера на съветските колхози, използваме нашироко опита на съветските колхозници и защото от Съветския съюз ние се снабдихме и продължаваме да се снабдяваме с прекрасните съветски селскостопански машини, каквито са тракторите, комбайните, транспортните съоръжения и др.

Благодарение на оказаната ни всестранна помощ от Съветския съюз и на сътрудничеството, което установихме със страните с народна демокрация, постигнато като резултат на съветската миролюбива политика, страната ни се преобрази. Страната ни вече излезе от положението на изостаналост, в каквото я държаха империалистите и техните послушни в миналото буржоазни правителства. Сега ние вече сме напреднала индустриално-аграрна страна с бурно развиваща се социалистическа промишленост и с преобладаващо уедрено кооперативно селско стопанство. Само през първото полугодие на тази година промишлената продукция е над два и половина пъти повече от довоенната промишлена продукция. Увеличиха се и добивите от селското стопанство. Това доведе до повишаване жизненото равнище на трудещите се. Всичко това разкрива перспективата за по-нататъшни още по-големи успехи в развитието на народното стопанство в България и за подобряване на материалното и културното положение на българския народ.

Другари и другарки! Днес за всеки съзнателен гражданин в България е ясно, че без съветска помощ, без наличието на българо-съветската дружба успехи в развитието на народното стопанство и в подобряване живота на трудещите се няма и не може да има. Без дружбата и сътрудничеството със Съветския съюз нашата страна в своето развитие досега не би могла да се придвижи с такова темпо напред. Постигнатите досега успехи в развитието на нашата икономика и култура с помощта на Съветския съюз на дело потвърждават думите на безсмъртния Георги Димитров, че българо-съветската дружба е слънце и въздух за българския народ. Верни на заветите на Димитров, тази дружба ние пазим и ще пазим като зеницата на очите си.

Да живее вечната и нерушима българо-съветска дружба!
(Продължителни ръкопляскания)

Да живее Върховният съвет на Съюза на съветските социалистически републики! (Ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народният представител др. Тодор Павлов.

Тодор Павлов: (От трибуната) Скъпи братя — гости от великата Съветска страна, другари народни представители! Политическата, икономическата и културната дружба и сътруд-

ничеството между страните от социалистическия лагер са международни отношения от качествено нов, висш тип. Една от най-характерните черти на тези отношения, проявяващи тенденция непрекъснато да се укрепват и разширяват, се състои в това, че те се изграждат върху принципа на равенството и взаимното зачитане, на уважението на националната независимост и държавния суверенитет на всяка страна.

Тези характерни черти на дружбата и сътрудничеството между страните от социалистическия лагер изпъкват особено ярко в тяхната дружба и сътрудничество в областта на науката, техниката и културата.

Що се отнася по-специално за културната дружба и сътрудничество между българския и съветския народ, трябва да се каже, че тази дружба и сътрудничество са нещо наистина безпрецедентно в историята на народите. Тази културна дружба и сътрудничество имат хилядолетна предистория, която започва още от появата на самите братски народи, на техните държави и култура още преди, бих казал, историческото дело на солунските братя Кирил и Методий и учениците им, на Търновската и Преславската школа.

В миналото от решаващо значение беше за нас руската помощ през време на националното ни възраждане, а особено по времето на народната въоръжена борба срещу чуждото феодално господство и експлоатация, когато българският народ в своята цялост и особено най-видните негови политически, културни и научни дейци и борци се намираха под могъщото и благодатно влияние на руския народ, на неговите демократически и революционно-демократически движения и дейци, на неговата велика демократична култура и наука, на Пушкин, Гогол, Некрасов, Херцен, Чернишевски, Добролюбов и др. Това особено ярко се вижда в политико-идеологическата и творческо-културната дейност на такива гиганти на нашето Възраждане и национална революция, като Раковски, Каравелов, Левски и Ботев, а по-късно на народния писател-класик Иван Вазов и др.

От първото освобождение на нашия народ от руската освободителна армия през 1877/1878 г. до второто ни освобождение от фашистко иго пак от освободителната армия на съветския народ ние получихме огромна помощ от нашите руски братя във всичко и за развитието на нашето образователно дело, здравеопазване, прогресивна литература, живопис, театър, музика и пр.

През това време беше от неограничено значение за болшевиизацията на Българската комунистическа партия революционно-идеологическата помощ, която нашата работническа класа, нейната революционна партия и най-видните ѝ строители и ръководители начело с безсмъртните Димитър Благоев, Георги Димитров, Георги Кирков и Васил Коларов получиха от революционния опит на руската работническа класа и партия, от

революцията в 1905 г. и особено от великата Октомврийска социалистическа революция и строителството на социализма в Съветския съюз, от учението и указанията на гениалния Ленин, а по-късно и на неговия велик ученик и продължител на делото му Йосиф Висарионович Сталин.

Особено силно беше културното влияние на Съветския съюз след великата Октомврийска социалистическа революция върху развитието на нашата демократическа култура — наука, литература, театър и пр., което помогна да се укрепят социалистическите елементи в тази наша култура. През време на 20-годишното господство на монархо-фашизма в нашата страна, въпреки жестокия терор и свирепата цензура, нашият народ търсеше съветското политическо и културно влияние и то широко проникваше в нашата страна и беше мощно оръжие в борбата срещу българската монархо-фашистка диктатура, в борбата срещу хитлеровския и световния фашизъм и империализъм.

Още преди 9 септември 1944 г. марксистко-ленинските дейци в областта на науката и културата, и особено в областта на литературата в лицето на Димитър Полянов, Христо Смирненски, Никола Вапцаров и др., под влиянието на съветската култура и литература не само оказваха могъща съпротива на фашистката идеология, наука и култура, но и минаваха в контрастъпление, атакувайки идеологическите позиции на монархофашистката буржоазия у нас. Всичко това, вън от другото, помогна за олевяването на не малка част от българската интелигенция, която след 9 септември 1944 г. в своето огромно мнозинство прие извършения на 9 септември дълбок революционен преврат, нареди се под знамето на Отечествения фронт и постепенно се включи в социалистическото строителство и в изграждането на нашата нова национална по форма, социалистическа по съдържание култура, под общопризнатото ръководство на Българската комунистическа партия.

След 9 септември, още от самите дни на народнодемократическото въстание и до днес, отношенията на нерушима дружба и всестранно сътрудничество между българския и съветския народ и главно щедрата и безкористна помощ на съветските народи получиха ново, още по-високо развитие, укрепиха се, задълбочиха се и се развиха така, че българо-съветската дружба стана крайъгълен камък на нашата национална политика и на цялото ни обществено и културно развитие по пътя на социализма, по пътя на мира, демокрацията и културното сътрудничество между всички народи. Тя стана за нашия народ това, което, както се каза от преждеговорившия и както обикновено подчертаваше безсмъртният Георги Димитров, са слънцето и въздухът за всеки жив организъм, стана една от най-мощните движещи сили на цялото ни политическо, икономическо и културно развитие.

Като потвърждение и илюстрация на всичко това могат да се приведат хиляди най-ярки и убедителни факти от развитието на нашата братска дружба и сътрудничество и особено на щедрата и безкористна помощ от страна на съветските научни, технически и културни дейци.

Не е възможно, другари, да излагам тук всички тези факти. Ще си позволя да дам преди всичко и съвсем накратко някои данни за оказаната от Съветския съюз научно-техническа помощ на Народна република България за времето от 1951 до 1953 г.

През този период българо-съветската комисия за научно-техническо сътрудничество е имала общо шест сесии.

На състоялите се заседания са били приети общо 630 решения, по които Съветският съюз ни е оказал научно-техническа помощ. От тях 90 решения се отнасят до идването на 93 съветски специалисти, за да ни окажат най-различна стопанска, техническа и научна помощ, 123 решения се отнасят за отиване в Съветския съюз на 142 наши специалисти с цел да получат на място научна и техническа помощ, а по 417 решения сме получили документации, образци и др., подробните данни за които би трябвало да бъдат изложени в много страници и икономическият ефект от които се равнява на стотици милиони левове.

Като председател на най-висшето научно учреждение в страната ни — Българската академия на науките — дължен съм подчертано да кажа, че ако нашата академия и всички научни институти — академични и ведомствени — както и нашите вузове и училища, които след 9 септември решително тръгнаха по пътя на социалистическото си преустройство, в много кратък срок, при все още ограничени материални бази, кадри и други трудности, успяха да осъществят редица постижения и да обслужват вече нашето социалистическо строителство — това се дължи преди всичко на огромната, щедра, безкористна, неопценима помощ, която българските научни, културни и технически учреждения и работници са получавали и получават от съветските научни, културни и технически учреждения и работници, а твърде често и направо от Съветското правителство и Комунистическата партия на Съветския съюз.

Няма институт в системата на нашата академия, както и в системата на ведомствата и вузовете, който да е започнал и да извършва своята коренна преустройствена работа без гениалните произведения и указания на Ленин и указанията на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз, съдържащи се в редица исторически постановления и решения, а също и произведенията и опита на корифеите на съветската мичуринска, павловска, почвоведска, физическа, химическа, историческа, философска и друга мисъл.

Огромна роля за развитието на нашата родна наука, техника, литература, живопис, театър, опера, архитектура и пр. изпълниха забележителните съветски конгреси, сесии, конференции и съвещания и изобщо прекрасният съветски опит, нагледно доказващ плодотворността на метода на критиката и самокритиката, на плановата и комплексна разработка на всички научни, технически и културни въпроси, на творческите научни дискусии и свободния обмен на мнения.

Ние не можем да не отбележим с особена радост, че нашето сътрудничество напоследък взема още по-рационални форми. Така например съветски и наши географи вече работят дружно в СССР и у нас за написването на академична монография върху географията на България, който труд след колективното му завършване ще бъде обнародван в СССР на руски, а у нас — на български. Същото става и в областта на почвоведската наука. Същото се подготвя и в областта на лесовъдната наука, на историята на литературата, на езикознанието относно дружното съставяне на атлас на българските говори и т. н.

А всичко това означава нова, по-висока стъпка или степен в развитието на нашата научна дружба и сътрудничество, поставени в служба на мира на Балканите и в целия свят. Без да изброявам тук редицата други факти в това отношение, ще отбележа, че тази нова, по-висока степен се изрази също и във факта, че по решение на Съветското правителство нашата Академия на науките ще получи атомен реактор и циклотрон за създаване на съвременен добре развит физически институт, без какъвто родната ни наука не би могла да се развива по-нататък правилно и резултатно.

Съветската помощ се изразява не само с предоставянето ни на реактор и циклотрон и не само в готовността да бъдат изпратени у нас опитни съветски конструктори и инструктори, но и в приемането за специализация в съответните съветски научни учреждения значителен брой наши млади специалисти в разните области на съвременните физически, технически, химически и други науки.

Тази нова, по-висока степен на научно сътрудничество се изрази вече също и в това, че първият колективен марксистки труд върху историята на България излезе в две редакции — руска и българска, като и двете истории бяха обсъдени и тук, и в Москва съвместно от наши и съветски историци.

Както вече бе казано, без да излагам по-подробно маса още други факти от нашата научна, техническа и културна дружба и сътрудничество, дължен съм да кажа, че всички тези факти говорят в края на краищата за това, че научната, техническа и културна дружба и сътрудничество между двата наши братски народи, както и между всички народи от лагера на социализма и мира, са вече изградени и все повече се укрепват, разширяват и задълбочават върху принципиалната основа на равенство и

взаимна изгода и уважение на народите, на зачитане националната им независимост и държавен суверенитет и на развитие на културата във връзка както с общите, така и с особените условия и задачи в живота на всеки народ, винаги в служба на мира, демокрацията и всестрания прогрес в целия свят.

За всичко това, скъпи родни братя — наши гости, представители на великия съветски народ, ние изказваме своята най-искрена и най-дълбока благодарност и признателност. (*Ръкопляскания*)

Ние ви уверяваме, че под знамето на Отечествения фронт и под ръководството на нашето народно Правителство и славната Българска комунистическа партия българските работници и творци в областта на науката, техниката и културата всемерно ще укрепват, разширяват и задълбочават нерушимата и благодатна дружба и културно сътрудничество между нашите народи. Най-пряко потвърждение на това общо, наше и ваше, искрено желание и твърда воля е посещението на Народното събрание на Народна република България от вашата група видни политически и културни дейци — депутати във Върховния съвет на Съветския съюз.

Да живее съветската, най-прогресивната наука в света — нашата учителка в изграждането на родната ни социалистическа наука и в общата ни борба за мир, демокрация и всестранин прогрес в целия свят! (*Ръкопляскания*)

Да пребъде във вековете нашата братска, животворна дружба и сътрудничество във всички области на науката, техниката и културата!

Да крепне, да се развива всемерно научното, техническото и културното сътрудничество между народите от лагера на социализма и всички свободолюбиви народи в света!

Да живее мирът между народите! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Давам думата на ръководителя на делегацията на Върховния съвет на Съветския съюз д-р. Николай Илич Беляев, депутат от Върховния съвет на Съветския съюз, член на Мандатната комисия на Съвета на Съюза и секретар на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз.

Н. И. Беляев: *(С трибуны. Все народные представители и гости встанут и приветствуют его бурными и продолжительными аплодисментами)*

Уважаемое Народное Собрание! Товарищи народные представители! Разрешите мне от имени Верховного Совета СССР, Советского правительства и Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза передать вам самые горячие поздравления и пожелания успеха в вашей работе. Мне хотелось бы также высказать наше глубокое удовлетворение и признательность за приглашение делегации Верховного Совета СССР на сессию вашего Народного Собрания и предоставленную нам возможность посетить братскую нам Народную Республику Болгарию. В этом мы видим наглядное выражение нерушимой дружбы и тесного сотрудничества между нашими странами.

В современной международной обстановке приглашения парламентским делегациям разных стран присутствовать на заседаниях парламентов других стран приобретают большое политическое значение.

Парламентские деятели — это люди, имеющие самое непосредственное отношение к формированию внешнеполитической линии своих стран. Вполне понятно, что личный контакт между такими людьми должен способствовать улучшению взаимопонимания между странами и устранению недоверия между ними.

Исходя из этого, Верховный Совет СССР в своей Декларации, принятой 9 февраля с. г., указав на то, что „на парламентах лежит великая ответственность за сохранение и упрочение мира“, выразил твердое убеждение, что „установление непосредственных связей между парламентами, обмен парламентскими делегациями, выступления парламентских делегаций одной страны в парламенте другой страны будут отвечать стремлениям народов к развитию дружественных отношений и к сотрудничеству“. Конечно, между нашими странами нет и не может быть никакого недоверия, которое нужно было бы устранить. Между ними существуют отношения тесной дружбы и братского сотрудничества. Но и в этом случае взаимный обмен парламентскими делегациями приносит большую пользу, так как способствует установлению еще более теплых и сердечных отношений и, следовательно, является важным вкладом в дело укрепления мира и сотрудничества во всем мире.

Мы с большим удовлетворением констатируем сегодня, что призыв Верховного Совета СССР нашел широкий отклик во многих странах. Болгарский народ искренне приветствовал Декларацию Верховного Совета СССР, а Президиум вашего Народного Собрания 1 марта с. г. принял специальное решение, в котором заявил о полной поддержке Декларации. В результате инициативы, проявленной Верховным Советом СССР,

междупарламентские связи нашей и других стран все более крепнут и развиваются. За время, прошедшее со дня опубликования Декларации, нашу страну посетило большое количество парламентских делегаций, в том числе делегации Индии, Сирии, Югославии, Японии, Бельгии, Франции, Люксембурга. Со своей стороны и делегации Верховного Совета СССР также посетили ряд стран.

Совершая все эти поездки и завязывая добрые отношения с парламентскими деятелями разных стран, мы выполняем тем самым волю нашего народа к сохранению и упрочению мира.

Установление междупарламентских связей — это лишь одно из звеньев в длинной цепи внешнеполитических актов нашего государства и нашего народа, направленных на упрочение мира во всем мире и обеспечение безопасности народов. Хотя внешнеполитические шаги нашего правительства, выражающего волю советского народа к миру, вам, уважаемые товарищи народные представители, конечно, хорошо известны, все же я позволю себе кратко напомнить о важнейших из них. К числу их прежде всего относятся: предложение советского правительства от 10 мая по вопросам сокращения вооружений, запрещения атомного оружия и устранения угрозы новой войны, заключение государственного договора с Австрией, предпринятое по инициативе Советского Союза, поворот во взаимоотношениях с Югославией, досрочный вывод советских войск из Австрии, значительное сокращение вооруженных сил СССР, установление дипломатических отношений между Советским Союзом и Германской Федеральной Республикой, заключение договора об усилении отношений дружбы между СССР и Германской Демократической Республикой, продление советско-финляндского договора о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи, передача Советским Союзом Финляндии укрепленного района Порккала—Удд и т. п.

Как видите, внешнеполитическая позиция нашего правительства предельно ясна и благородна. Мы стоим за мир и укрепление дружественных отношений со всеми странами и будем отстаивать эту позицию до конца. Мы, товарищи, реально смотрим на жизнь и исходим из того факта, что в мире имеются страны с различными политическими и социальными системами. Пытаться решать разногласия, возникающие между ними, путем войны холодной или тем более горячей, на наш взгляд, неумно, так как войны приносят народам огромные бедствия. Поэтому мы отвергаем политику войны. Мы стоим за мирное сосуществование, за политику доброго соседства.

Состоявшееся в июле с. г. Женевское совещание Глав правительств четырех держав еще раз показало, что при наличии доброй воли с обеих сторон можно жить в мире и достигнуть успехов в установлении взаимопонимания и хороших отношений между странами с различными социальными системами.

Однако в некоторых странах на Западе имеются хотя и немногочисленные, но весьма влиятельные круги, которые не заинтересованы в разрядке международной напряженности. Они прилагают все усилия, чтобы подорвать дух согласия и взаимопонимания, установившийся после Женевы, и возобновить с еще большей силой „холодную войну“. Это, прежде всего, представители крупных монополистических объединений, наживающие огромные состояния на гонке вооружений. Наступление на „дух Женевы“ ведется этими кругами по многим линиям. Генералы НАТО на последнем совещании в октябре с. г. требовали дальнейшей гонки вооружений, шумели о мнимой „советской угрозе“, разрабатывали атомную стратегию, как будто и не было никаких переговоров в Женеве.

В настоящее время в Женеве происходит совещание министров иностранных дел Англии, Советского Союза, Франции и США, которое призвано продолжить работу, начатую Главами правительств четырех держав, в направлении дальнейшего уменьшения международной напряженности и укрепления доверия между государствами. Между тем, некоторые западные газеты как накануне, так и в ходе Женевского совещания пытаются сеять пессимизм и неверие в отношении исхода этого совещания. Со страниц наиболее реакционных газет звучат прямые призывы приступить к ревизии „духа Женевы“ и даже просто „похоронить“ его.

Совсем недавно сторонникам возобновления „холодной войны“ удалось втянуть в агрессивный блок Иран. Комментируя этот факт, американское агентство „Юнайтед Пресс“ откровенно сообщало, что присоединение Ирана к багдадскому пакту ставит Советский Союз перед сплошной цепью антикоммунистических соглашений. Подобное поведение некоторых западных держав свидетельствует о том, что на словах ратуя за „дух Женевы“, они на деле продолжают политику сколачивания военных блоков, направленных против Советского Союза.

Эти и другие события международной жизни говорят о том, что враги мира и международного сотрудничества продолжают свои происки. Это обязывает нас со своей стороны быть бдительными и продолжать с еще большей силой нашу борьбу за мир.

Товарищи! Наше горячее стремление к миру отнюдь не является результатом нашей слабости, как это думают некоторые близорукие западные политики и генералы.

Могучий лагерь мира и социализма, объединяющий более трети населения земного шара, в состоянии дать отпор любому агрессору. Экономика наших стран находится в состоянии бурного и неуклонного подъема. Советский народ встречает 38-ю годовщину Великой Октябрьской Социалистической Революции новыми крупными успехами во всех областях хозяй-

ственного и культурного строительства. По производству чугуна, стали, по добыче угля, по выработке электроэнергии — по этим важнейшим показателям, характеризующим индустриальную мощь страны, Советский Союз занимает первое место в Европе и второе место в мире. Растет и укрепляется сельское хозяйство нашей страны. Достаточно сказать, что в нынешнем году площади под яровыми культурами возросли по сравнению с 1954 г. на 21 млн. гектаров. В настоящее время советский народ под руководством своей Коммунистической партии борется за успешное завершение пятой пятилетки, за достойную встречу XX съезда Коммунистической партии Советского Союза. Быстро и успешно развивается народное хозяйство великой Китайской Народной Республики, всех стран народной демократии.

Весьма значительные успехи достигнуты в мирном строительстве вашим народом. Сбросив ярмо капитализма, болгарский народ под руководством своей родной коммунистической партии радостно трудится на благо своей прекрасной родины, укладывая кирпич за кирпичом в светлое здание социализма. В результате его трудовых усилий все более расцветает болгарская промышленность. В прошлом отставая в промышленном отношении страна, которая почти все промышленные изделия ввозила из-за границы, теперь производит сама машины и удобрения, точнейшие приборы и аппараты, корабли и комбайны, сталь и прокат. За годы народной власти в вашей стране возникли новые отрасли промышленности: химическая, машиностроительная, кораблестроительная, электротехническая, развивается производство цветных и черных металлов, начала давать продукцию отечественная нефтяная промышленность. Молодое болгарское машиностроение ныне снабжает сельское хозяйство страны разнообразными сельскохозяйственными машинами. Болгарская Народная Республика теперь уже экспортирует машины и другие промышленные изделия. Определенных успехов добилось и сельское хозяйство страны. Возросли посевные площади, увеличились валовые сборы, освоено производство целого ряда технических и кормовых культур, которые ранее почти или совсем не возделывались. Тяжелый ручной труд все более вытесняется машинным. Тракторы, комбайны и другие современные сельскохозяйственные машины заняли прочное место в сельском хозяйстве страны. В болгарской деревне возникли и окрепли новые формы производственных отношений. Более половины крестьянских хозяйств страны уже отрешилось от единоличных методов ведения хозяйства и решительно вступило на социалистический путь.

За годы народной власти в вашей стране произошла подлинная культурная революция. Всеобщая грамотность и всеобщее обязательное семилетнее обучение стали реальным фактом. Резко увеличилось число начальных, средних и высших учебных заведений, а также научно-исследовательских инсти-

тутов. Намного увеличилось количество больниц, детских учреждений, санаториев, музеев и других культурных, просветительных и оздоровительных учреждений.

Непрерывно растет материальное благосостояние трудящихся. Конечно, в этом отношении предстоит еще сделать немало, но важно то, что материальный уровень жизни трудящихся повышается и будет неуклонно повышаться и впредь, так как это вытекает из самой природы развивающегося социалистического государства.

Но уже и сейчас хорошо стало жить в Народно-демократической Болгарии трудящемуся человеку! А когда хорошо живется, работа спорится. Труд в вашей стране после освобождения ее от ига эксплуататоров получил новое глубокое содержание, стал делом доблести и героизма. На этой базе у вас выросла целая плеяда замечательных передовиков производства, подлинных героев труда, таких как Тодор Стоичков, Александр Рангелов, Лиляна Димитрова, Александр Русимов, Донка Панайотова и многие другие, имена которых широко известны не только в Болгарии, но и за ее рубежами.

Уже и сейчас болгарский народ имеет все основания гордиться достигнутыми им успехами. А развертывающиеся перед ним перспективы еще более величественны и привлекательны. Так же обстоит дело и в других демократических странах, входящих в дружную большую семью миролюбивых народов.

Вот почему наши народы активно и последовательно борются за мир.

Миролюбивая позиция болгарского народа находит свое выражение во внешнеполитических акциях вашего правительства. Болгарская Народная Республика твердо и безоговорочно поддерживает все предложения и шаги миролюбивых государств, направленные на разрядку международного напряжения. За последнее время осуществлена нормализация болгаро-югославских отношений, разрешены многие спорные вопросы и улучшены отношения с Грецией, Турцией и другими ближними и дальними соседями, проводится сокращение на 18 тыс. человек вооруженных сил республики.

Что касается отношений между нашими народами, то они всегда отличались сердечностью и теплотой. Дружба наших народов возникла и окрепла в совместной борьбе против чужеземных захватчиков. Плечом к плечу сражались болгары и русские в войне за освобождение Болгарии в 1877—78 годах. Болгарские и советские воины вместе громили гитлеровских захватчиков на завершающем этапе мировой войны. Болгарские партизаны, мужественно сражавшиеся против врага всех свободолюбивых народов — гитлеровцев и их болгарской агентуры, внесли неоценимый вклад в борьбу за наше общее дело. Нас объединяют и роднят также славные революционные традиции, боевое революционное прошлое обоих народов.

С течением времени дружеские чувства, питаемые нашими народами друг к другу, все более укреплялись и развивались. В послевоенный период это нашло свое выражение в историческом Договоре о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи, заключенном 18 марта 1948 года.

Нерушимая советско-болгарская дружба является важным фактором укрепления мира и международного сотрудничества. Наша делегация сочтет свою миссию выполненной, если посещение ею вашей прекрасной страны будет содействовать дальнейшему сплочению и братской дружбе наших народов. В свою очередь мы были бы очень рады принять у себя в Советском Союзе делегацию вашего Народного Собрания. *(Продолжительные аплодисменты)* Пользуясь удобным случаем, мы просим Народное Собрание направить в нашу страну вашу делегацию в подходящее для нее время. *(Аплодисменты)*

Товарищи! Разрешите еще раз пожелать уважаемому Народному Собранию и всем вам — представителям и выразителям интересов болгарского народа новых успехов в вашей плодотворной деятельности на благо болгарского народа, и в борьбе за укрепление мира, за торжество социализма. *(Продолжительные аплодисменты)*

Да здравствует вечная, нерушимая болгаро-советская дружба! *(Все народные представители встают и бурно аплодируют)*

Да здравствует братский болгарский народ, строящий социалистическое общество! *(Аплодисменты)*

Да здравствует прочный мир во всем мире! *(Продолжительные бурные аплодисменты)*

(Н. И. Беляев: (От трибуны, посрещнат със ставане на крака от всички народни представители и гости и приветстван с бурни и продължителни ръкопляскания) Уважаемо Народно събрание! Другари народни представители! Разрешете ми от името на Върховния съвет на СССР, на Съветското правителство и на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз да ви предам най-горещи поздрав и пожелания за успех във вашата работа. Бих желал да изразя и нашето дълбоко задоволство и признателност за поканата — делегация на Върховния съвет на СССР да присъствува на сесията на вашето Народно събрание, и за дадената ни възможност да посетим братската нам Народна република България. В това ние виждаме нагледен израз на нерушимата дружба и най-близко сътрудничество между нашите страни.

В сегашната международна обстановка взаимните покани на парламентарни делегации от различни страни да присъствуват на заседания на парламентите на други страни придобива голямо политическо значение.

Парламентарните дейци са хора, които имат най-непосредствено отношение към определяне външнополитическата линия

на своите страни. Съвсем ясно е, че личният контакт между тези хора трябва да допринесе за подобряване на взаимното разбирателство между страните и за премахване на недоверието помежду им.

Поради това Върховният съвет на СССР в своята Декларация от 9 февруари тази година посочи, че „парламентите носят огромна отговорност за запазването и укрепването на мира“ и изказа твърдо убеждение, че „установяването на непосредствени връзки между парламентите, размяната на парламентарни делегации, речите на парламентарните делегации от една страна в парламента на друга страна отговарят на стремежа на народите за развитие на приятелските отношения и за сътрудничество“. Разбира се, между нашите страни няма и не може да има никакво недоверие, което би трябвало да се премахне. Между тях съществуват отношения на тясна дружба и братско сътрудничество. Но и в този случай взаимната размяна на парламентарни делегации е от голяма полза, защото спомага за установяване на още по-топли и сърдечни отношения и е следователно важен принос за укрепване на мира и сътрудничеството в цял свят.

С голямо задоволство днес ние констатираме, че призивът на Върховния съвет на СССР намери широк отзвук в много страни. Българският народ искрено приветства Декларацията на Върховния съвет на СССР, а Президиумът на вашето Народно събрание на 1 март тази година взе специално решение, с което се изказа в пълна подкрепа на Декларацията. В резултат на инициативата на Върховния съвет на СССР междупарламентарните връзки на нашата и на другите страни все повече укрепват и се развиват. За времето, изтекло от публикуването на Декларацията, нашата страна бе посетена от много парламентарни делегации, между които делегации от Индия, Сирия, Югославия, Япония, Белгия, Франция и Люксембург. От своя страна делегации на Върховния съвет на СССР също посетиха редица страни.

С тези посещения и с установяването на добри отношения с парламентарните дейци от различните страни ние изпълняваме волята на нашия народ за запазване и заздравяване на мира.

Установяването на междупарламентарни връзки е само едно звено от дългата верига на външнополитическите актове на нашата държава и на нашия народ, насочени към заздравяване на мира в целия свят и осигуряване безопасността на народите. Макар че на вас, уважаеми другари народни представители, са добре известни външнополитическите стъпки на нашето Правителство, което изразява волята на съветския народ за мир, аз все пак ще си позволя да припомня накратко най-важните от тях. Към тези стъпки преди всичко се отнасят предложението на Съветското правителство от 10 май за намаляване на въоръженията, за забрана на атомното оръжие и премахване опас-

ността от нова война, сключването на държавен договор с Австрия по инициатива на Съветския съюз, повратът във взаимно-отношенията с Югославия, предсрочното изтегляне на съветските войски от Австрия, значителното намаление на въоръжените сили на СССР, установяването на дипломатически отношения между Съветския съюз и Германската федерална република, сключването на договор за укрепване на приятелските отношения между СССР и Германската демократична република, продължаването на съветско-финландския договор за дружба, сътрудничество и взаимна помощ, предаването на Финландия от страна на Съветския съюз укрепения район Поркала Уд и т. н.

Както виждате, външнополитическата позиция на нашето Правителство е пределно ясна и благородна. Ние сме за мир и за укрепване на приятелските отношения с всички страни и ще защитаваме тази позиция докрай. Ние, другари, гледаме реално на живота и изхождаме от факта, че в света има страни с различни политически и социални системи. Да се правят опити за разрешаване на разногласията, които възникват между тях, чрез война, студена или още повече гореща, според нас е неразумно, защото войните носят на народите огромни бедствия. Затова ние отхвърляме политиката на война. Ние сме за мирно съжителство, за политика на добро съседство.

Състоялото се през юли тази година Женевско съвещание на ръководителите на правителствата на четирите държави още веднаж показва, че при наличие на добра воля от двете страни може да се живее в мир и да се постигнат успехи в установяването на взаимно разбирателство и добри отношения между страните с различни социални системи.

Обаче в някои страни на Запад има макар и не многобройни, но твърде влиятелни кръгове, които не са заинтересувани да се намали международното напрежение. Те полагат всички усилия, за да подкопаят духа на съгласието и взаимното разбирателство, който се установи след Женева, и да възобновят с още по-голяма сила „студената война“. Това са преди всичко представителите на крупните монополистични обединения, които трупат огромни печалби от надпреварването във въоръженията. Тези кръгове водят настъпление срещу „духа на Женева“ по много линии. Генералите от НАТО на последното съвещание през октомври тази година настояваха за по-нататъшно надпреварване във въоръженията, шумяха за мнима „съветска заплаха“, разработваха атомна стратегия, като че ли не е имало никакви преговори в Женева.

Сега в Женева се провежда Съвещанието на министрите на външните работи на Англия, Съветския съюз, Франция и САЩ, което е призвано да продължи започнатата от ръководителите на правителствата на четирите държави работа за по-нататъшно намаляване на международното напрежение и за укрепване

на доверието между държавите. А в това време някои западни вестници както в навечерието, така и в хода на Женевското съвещание се опитват да вдъхнат песимизъм и неверие относно изхода на това съвещание. От страниците на най-реакционните вестници се чуват открити призови да се пристъпи към ревизиране на „женевския дух“ и дори той да бъде просто „погребан“.

Съвсем неотдавна привържениците на възобновяването на „студената война“ успяха да въвлекат Иран в агресивен блок. Коментирайки този факт, американската агенция „Юнайтед прес“ откровено съобщи, че присъединяването на Иран към багдадския пакт поставя Съветския съюз пред цяла верига от антикомунистически споразумения. Подобно поведение на някои от западните държави показва, че борейки се на думи за „духа на Женева“, те на дело продължават политиката на скалпване военни блокове, насочени против Съветския съюз.

Тези и други събития в международния живот показват, че враговете на мира и на международното сътрудничество продължават своите потъпчновения. Това ни задължава да бъдем бдителни и да продължаваме с още по-голяма сила нашата борба за мир.

Другари! Нашият горещ стремеж към мир съвсем не е резултат на слабост, както мислят някои късогледи западни политици и генерали.

Могъщият лагер на мира и социализма, който обединява повече от една трета от населението на земното кълбо, е в състояние да даде отпор на всеки агресор. Икономиката на нашите страни е в бурен и постоянен възход. Съветският народ посреща 38-та годишнина на великата Октомврийска социалистическа революция с нови големи успехи във всички области на стопанското и културното строителство. По производство на чугун, стомана, по добив на каменни въглища, по производство на електроенергия — по тези най-важни показатели, които характеризират индустриалната мощ на една страна, Съветският съюз заема първо място в Европа и второ място в света. Расте и укрепва селското стопанство на нашата страна. Достатъчно е да се каже, че тази година площта на пролетните култури се е увеличила с 21 милиона хектара в сравнение с 1954 година. Сега съветският народ под ръководството на своята Комунистическа партия се бори за успешно завършване на петата петилетка, за достойно посрещане на XX конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз. Бързо и успешно се развива народното стопанство на великата Китайска народна република, на всички страни с народна демокрация.

Твърде значителни успехи в мирното строителство е постигнал и нашият народ. Като сваля ярема на капитализма, българският народ под ръководството на своята родна Комунистическа партия радостно се труди сега за благото на своята

прекрасна Родина, гради тухла след тухла светлата сграда на социализма. Благодарение на неговите трудови усилия все повече разцъфтява българската промишленост. България, която в миналото беше изостанала в промишлено отношение страна и внасяше почти всички промишлени изделия от чужбина, сега сама произвежда машини и торове, най-точни уреди и апарати, кораби и комбайни, стомана и валцовани метали. През годините на народната власт във вашата страна възникнаха нови отрасли на промишлеността — химическа, машиностроителна, корабостроителна, електротехническа; развива се производството на цветни и черни метали, започна да дава продукция отечествената петролна промишленост. Младото българско машиностроене сега снабдява селското стопанство на страната с разнообразни селскостопански машини. Сега Народна република България вече изнася машини и други промишлени изделия. Определени успехи постигна и селското стопанство на страната. Увеличени са посевните площи и общото производство от земеделските култури; произвеждат се редица технически и фуражни култури, които по-рано почти или съвсем не са се отглеждали. Тежният ръчен труд все повече се измества от машините. Трактори, комбайни и други съвременни селскостопански машини са навлезли здраво в селското стопанство на страната. В българското село възникнаха и укрепнаха нови форми на производствени отношения. Повече от половината от селските стопанства в страната вече са се отказали от частното стопанисване на земята и са тръгнали решително по социалистическия път.

През годините на народната власт във вашата страна се е извършила истинска културна революция. Общата грамотност и общото задължително седемгодишно обучение са вече реален факт. Рязко се е увеличил броят на началните, средните и висшите учебни заведения и на научно-изследователските институти. Увеличил се е много броят на болниците, детските учреждения, санаториумите, театрите, музенте и другите културни, просветни и здравни учреждения.

Непрекъснато се повишава материалното благосъстояние на трудещите се. Разбира се, в това отношение предстои да се направи още не малко, но важното е, че материалното равнище на живота на трудещите се се повишава и нестклонно ще се повишава и в бъдеще, тъй като това произтича от самата природа на развиващата се социалистическа държава.

В народнодемократична България трудещият се човек започна да живее добре! А когато се живее добре, работата спори. Трудът във вашата страна след освобождението ѝ от игото на експлоататорите доби ново, дълбоко съдържание, стана дело на доблест и геройство. На тази основа у вас израснаха цяла плеада забележителни чедници в производството, истински герои на труда като Тодор Стойков, Александър Рангелов, Ли-

ляна Димитрова, Александър Русимов, Донка Панайотова и много други, чиито имена са широко известни не само в България, но и в чужбина.

И сега още българският народ има всички основания да се гордее с постигнатите от него успехи. А откриващите се пред него перспективи са още по-величествени и привлекателни. Така е и в другите демократични страни, които влизат в голямото дружнo семейство на миролюбивите народи.

Ето защо нашите народи активно и последователно се борят за мир.

Миролюбивата позиция на българския народ намира израз във външнополитическите акции на вашето Правителство. Народна република България твърдо и безрезервно подкрепя всички предложения и стъпки на миролюбивите държави за намаляване на международното напрежение. Напоследък бяха нормализирани българо-югославските отношения, разрешени са много спорни въпроси и са подобрени отношенията с Гърция, Турция и други близки и далечни народи; намаляват се въоръжените сили на Републиката с 18 000 души.

Що се отнася до отношенията между нашите народи, те винаги са се отличавали със сърдечност и топлина: Дружбата между нашите народи се роди и укрепна в общата борба против чуждите завоеватели. Рамо до рамо се сражаваха българи и руси във войната за освобождението на България през 1877/1878 г. Българските и съветските воини заедно промяха хитлеристките завоеватели в последния етап на Втората световна война. Българските партизани, които се сражаваха мъжествено против врага на всички свободолюбиви народи — хитлеристите и тяхната българска агентура, дадоха неоценим принос в борбата за нашето общо дело. Нас ни обединяват и сродяват и славните революционни традиции, и бойното революционно минало на двата народа.

С течение на времето приятелските чувства, които нашите народи хранят един към друг, все повече укрепваха и се развиваха. В следвоенния период това бе изразено в историческия Договор за дружба, сътрудничество и взаимна помощ, сключен на 18 март 1948 година.

Нерушимата съветско-българска дружба е важен фактор за укрепване на мира и на международното сътрудничество. Нашата делегация ще смята своята мисия за изпълнена, ако нейното посещение във вашата прекрасна страна помогне за по-нататъшното сплотяване, за братската дружба между нашите народи. На свой ред много бихме се радвали и ние да посрещнем в Съветския съюз делегация на вашето Народно събрание. *(Продължителни ръкопляскания)* Ползвайки се от този удобен случай, ние молим Народното събрание да изпрати в нашата страна ваша делегация в най-удобното за нея време. *(Ръкопляскания)*

Другари! Разрешете ми още веднаж да пожелаая на уважаемото Народно събрание и на всички вас — представители и изразители на интересите на българския народ — нови успехи във вашата ползотворна дейност за благо на българския народ и в борбата за укрепване на мира, за тържеството на социализма. *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее вечната, нерушимата българо-съветска дружба! *(Всички народни представители стават и бурно ръкопляскат)*

Да живее братският български народ, строящ социалистическото общество! *(Ръкопляскания)*

Да живее трайният мир в целия свят! *(Продължителни бурни ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! Разрешете с това днешното заседание да завърши.

От името на Бюрото на Народното събрание предлагам следващото заседание да стане утре, 2 ноември, 9 часа сутринта. Има ли други предложения? — Няма. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Приема се.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 10 ч. 20 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: { **Ив. Куршумов**
В. Димитров

Стенографи: { **Г. Тръпчев**
Ст. Христов